

uimodsagt, at der fra Rigsdagens eller Folkethingets Side eenstemmig, kun med Undtagelse af den forrige Rigsdagsmand for Præstø Amts Ade Valgfreds, har været stillet det Forlangende til Ministeriet, at vi maatte faae en Lov om forhøjet Lønning for Lærerne, som den meest paatrængende Gjenstand i Skolesagen. See, det maa vel ogsaa have været dette, Forlangende, der alene har gjort, at den ærede Rigsdagsmand for Svendborg Amts 6te Valgfreds (S. A. Hansen) har forsonet sig med denne Lov, siden han, om jeg hørte ret, sagde, at han betragtede dens Urimelighed og Ubetimelighed med samme Dine som Rigsdagsmanden for Maribo Amts 1ste Valgfreds (Lindberg); thi jeg seer ikke, at han paa anden Maade kan være bleven enig med sig selv. Nu, i den Henseende har jeg det jo anderledes; jeg tvivler vistnok ikke om, at det i det Hele her i Thinget, ligesom i det Enkelte, vil vise sig, at Thinget paa Grund af hiint, i mine Dine ogsaa urimelige Forlangende, vil forsones sig med det Urimelige, der er i Lovforslaget, og at det saaledes kan gaae meget glat igjennem, men det kan nu slet ikke rage mig, eftersom jeg aldrig har deeltaget i et saadant Forlangende, men altid, naar der i Thinget med megen Styrke blev drevet paa Nødvendigheden af at forhøje Skolelærernes Løn og forbedre deres Stilling, har sagt, at det Første, jeg krævede i den Henseende, uden paa nogen Maade at nægte, at det var ønskeligt, at Skolelærerne havde en bedre Stilling, var, at Skolelærerne og deres Dannelsesmaade maatte forbedres. See, dette har jeg sagt, og det maa jeg nødvendigviis blive ved at sige. Den høitærede Minister har sagt, og det har ogsaa fundet Gjenklang her i Salen fra visse Sider, at det ikke kan nytte Noget at tale om det; thi det er ikke Noget, som Lovgivningen har med at bestille. Hvad kan det nytte at give Love for Skolens indre Anliggender; det er jo for Aanden, for Livet og for Sjælen, der skal være derinde, og den kan man ikke frembringe ved Love, og desuden sagde den høitærede Minister igaar, havde han jo mærket dengang, da Skolelovene vare for, som han havde faaet i Arv efter sin Formand, at

da stemte Thinget for, at hvad der angik de indre Anliggender, skulde overlades til Administrationen. Nu, hvad det Første angaaer, at det nemlig ikke kan nytte at give Love for Skolens indre Anliggender, da formoder jeg, at hverken den høitærede Cultusminister eller den høitærede Overfoledirecteur eller en æret Rigsdagsmand her i Nærheden, der ogsaa brugte den samme Ytring, vilde mistænke mig for, at jeg vilde bidde Thinget ind, at de kunne faae Aanden ind paa Commando, eller at man med et Pennestrøg eller en Time-Tabel kan fremmane Aanden, saa det kan vel ikke være deres Mening, at det skulde være Noget, de maatte overbevise mig om; og hvad det angaaer med den besynderlige Arvelov, som blev forandret efter Forslag af den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts Ade Valgfreds (Monrad), saa Time-Tabellen o. s. v. blev stukt ud af Loven, da er det noget ganske Andet; thi at jeg ikke modsatte mig, at det gik ud af Loven, det kom ingenlunde deraf, at jeg tiltroede Administrationen mere Magt til ved Regulativer at gjøre Mirakler ved Skolerne, end jeg tiltroer Rigsdagen; men det var, fordi det hele Tabel-Væsen er mig en Uting i Skolen, hvor det altid maa være Forstanderen overladt efter bedste Skjøn at bruge Tid og Kræfter saa godt som muligt, saa at, naar der dog skal være en Befaling derom, maa den helst være saa løs som muligt, og sidder jo altid løsere i et Circulaire eller en Løbefæddel fra Ministeren end i en Lov. Men skulde nu heraf følge, at der var slet ikke Noget for Lovgivningen at gjøre, der vilde ligge nærmere end det, som der her er gjort Forslag om, naar det virkelig var en Forbedring af Skolen, man havde for Die? See, dette er Spørgsmaalet, og dertil mener jeg, er det let at svare. Ja, visse er der ikke alene et saadant Lovarbejde, som maatte komme først, naar det skal komme betimeligt, men som ogsaa maatte komme, førend der var den allermindste Rimelighed i at give den nærværende Lov. Det er nemlig vistnok Daarskab med alle Love, ligesaa vel for Skolens som for Kirkens indre Anliggender, fordi det er Love paa Aandens Gnemærker; men nu have vi jo desuagtet Love, og det meget daarlige Love,